

Круш П.В.

к.е.н., професор ФММ НТУУ «КПІ»

Бойко Т.О.

студентка ФММ НТУУ «КПІ»

ВИРОБНИЧИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПІДПРИЄМСТВА ТА ПІДХОДИ ДО ЙОГО ОЦІНКИ

В статті розглянуто теоретичні основи тлумачення терміну «виробничий потенціал підприємства», досліджено підходи до визначення його структури та складу, проаналізовано основні методи його оцінки. В ході роботи також було розглянуто системи показників відповідно до кожного методу оцінки виробничого потенціалу.

Ключові слова: потенціал підприємства, виробничий потенціал підприємства, складові виробничого потенціалу підприємства, оцінка виробничого потенціалу підприємства.

Постановка проблеми. Основою процвітання та розвитку будь-якої економіки країни безперечно є сфера виробництва. Для того, щоб процвітати та розвиватися, кожен суб'єкт підприємницької діяльності країни має адекватно оцінювати межі власного потенціалу. Оцінка саме виробничого потенціалу підприємства є подальшим джерелом прийняття управлінських рішень щодо розширення, перепрофілювання, удосконалення виробництва, зменшення чи збільшення випуску продукції та інше. Саме тому питання оцінки виробничого потенціалу підприємства завжди залишається актуальним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням виробничого потенціалу займалися Анчишкін А.І., Абалкін Л.І., Архіпова В.М., Котлова В.А. Дослідженням питання оцінки виробничого потенціалу підприємства та ефективності його використання займалися Ареф'єв О.В., Герасимчук З.В., Краснокутська Н.С. та інші.

Метою роботи є узагальнення поняття «виробничий потенціал підприємства», визначення його основних складових та особливостей методів його оцінювання.

Виклад основного матеріалу. Потенціал підприємства в загальному розумінні розглядається як джерела, можливості, засоби, запаси, які можуть бути приведені в дію, використані для досягнення певної мети [5]. До основних складових потенціалу підприємства можна віднести наступні: ринковий потенціал, інформаційний потенціал, соціальний потенціал та виробничий потенціал, фінансовий потенціал (рис.1) [4].

Термін «виробничий потенціал підприємства» на сьогодні залишається одним з найактуальніших для вивчення з точки зору його тлумачення. Загалом вчені визначають декілька підходів до визначення даної економічної категорії: ресурсний, структурний та цільовий.

1. Ресурсний підхід, орієнтується на визначення виробничого потенціалу як сукупності виробничих ресурсів, визначає його як суму фізичних і вартісних оцінок окремих його складових.

Так наприклад, А. Анчишкін, трактував виробничий потенціал як «набір ресурсів, які в процесі виробництва приймають форму чинників виробництва» [1].

2. Структурний підхід, зорієнтований на визначення раціональної структури виробничого потенціалу підприємства.

Так Ю.Донець вважає, що виробничий потенціал є синонімом виробничої потужності підприємства, об'єднання і тому вважає можливим визначати його як «максимально можливий річний, добовий, годинний або віднесений до іншої тимчасової одиниці об'єм випуску продукції, поняття носить територіальний характер і розповсюджується на сукупність виробництв, поширених на певній території» [2].

3. Цільовий підхід, спрямований на визначення відповідності наявного потенціалу досягненню поставлених цілей, визначає його величину як рівень відповідності окремих складових елементів потенціалу

Наприклад, на думку О. Федоніна виробничий потенціал – це «сукупність ресурсів (трудових, матеріальних, технічних, фінансових, інноваційних і т. п.), навичок і можливостей керівників, спеціалістів та інших категорій персоналу щодо виробництва товарів, здійснення послуг (робіт), отримання максимального доходу (прибутку) і забезпечення сталого функціонування та розвитку підприємства» [6].

Звідси до складу виробничого потенціалу за структурним підходом входять (рис. 1):

1) потенціал землі та природно-кліматичні умови – можливості підприємства використовувати сукупні природні багатства у господарській діяльності;

2) потенціал основних фондів – наявні та скриті можливості основних фондів, які формують техніко-технологічний базис виробничої потужності підприємства;

3) потенціал оборотних фондів – це частина виробничого капіталу підприємства у вигляді певної сукупності предметів праці (сировини, конструкційних матеріалів, палива, енергії та різних допоміжних матеріалів), які перебувають у виробничих запасах, незавершеному виробництві, напівфабрикатах власного виготовлення і витратах майбутніх періодів;

4) потенціал нематеріальних активів – сукупність можливостей підприємства використовувати права на нові чи наявні продукти інтелектуальної праці в господарському процесі з метою реалізації корпоративних інтересів на засаді задоволення суспільних потреб;

5) потенціал технологічного персоналу – здатність робітників виробляти різні продукти, надавати послуги чи виконувати роботи.

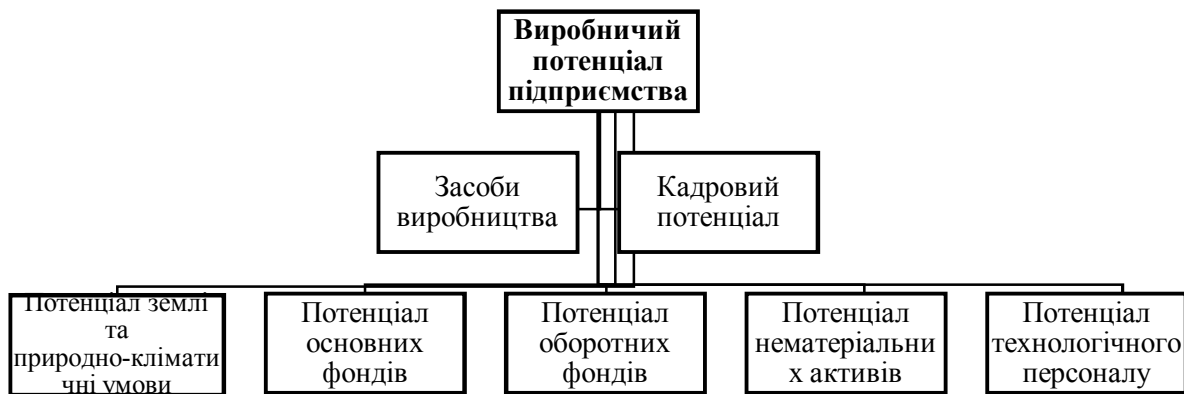

Рис.1 Склад виробничого потенціалу підприємства

Таблиця 1

Методи оцінки та системи показників оцінки виробничого потенціалу підприємства

Метод оцінки виробничого потенціалу підприємства	Система показників
Груповий метод	Коефіцієнт зносу, коефіцієнт придатності основних засобів, коефіцієнт оновлення та вибуття, коефіцієнт приросту ОЗ, фондвідача, фондомісткість, фондоозброєність, коефіцієнт реальної вартості ОФ у майні підприємства, рентабельність ОЗ
Оцінка виробничого потенціалу за підходом Козаченка	Коефіцієнт фізичного зносу за терміном експлуатації, коефіцієнт фізичного зносу за показниками якості продукції, моральний знос устаткування, коефіцієнт задоволення потреби в ресурсах, коефіцієнт задоволення потреби в трудових ресурсах, коефіцієнт відповідності кваліфікації управлінського персоналу, коефіцієнт одноступінчастості, коефіцієнт згуртованості, питома вага устаткування, що перебуває у відмінному стані
Оцінювання виробничого потенціалу підприємства на підставі аналізу рівня ефективного використання структурних робочих місць (СРМ)	Коефіцієнт резервування виробничого потенціалу даного СРМ, середнє значення нормативних коефіцієнтів ефективного використання робочого місця, потенціал дільниць, незадіяний в основному виробництві виробничий потенціал
Вимірювання величини виробничого потенціалу підприємства на базі по-елементного підходу	Потенціал основних фондів, потенціал промислово-виробничого персоналу, вартість енергетичних ресурсів, вартість технології
Оцінювання ефективності використання основних елементів виробничого потенціалу підприємства	Фондовідача, коефіцієнти змінності машинного парку, змінності роботи, віддачі застосованих ОФ, змінності робочої сили, віддача витрат на модернізацію ОФ, продуктивність праці, віддача повної заробітної плати, енерговідача, ефективність технології виробництва, технологічна оснащеність виробництва, віддача інформаційних ресурсів, ефективність інформаційних ресурсів, інтегральний показник віддачі виробничого потенціалу

Питання оцінки виробничого потенціалу підприємства на разі залишається дискусійним. Велике різноманіття підходів до тлумачення поняття «виробничий потенціал підприємства» спричинило виникнення низки відповідних методів оцінки та систем показників оцінки виробничого потенціалу підприємства, які можна спостерігати в таблиці 1 [3].

Висновки. Тлумачення терміну «виробничий потенціал підприємства» як економічної категорії й досі залишається дискусійним. Вчені не дійшли єдиного висновку стосовно меж його визначення. Наразі існує три підходи до його визначення: ресурсний, структурний та цільовий. Найпоширенішим у застосуванні є ресурсний, оскільки орієнтується на визначення виробничого потенціалу як сукупності виробничих ресурсів, які його наповнюють.

Оцінка ж рівня виробничого потенціалу підприємства також є явищем досить неоднозначним. Безліч підходів, систем та показників оцінки рівня виробничого потенціалу підприємства вимагають від дослідника використання системного підходу до оцінки предмету дослідження виходячи зі сфери функціонування підприємства.

В ході роботи було систематизовано основні методи оцінки виробничого потенціалу підприємства та запропоновано відповідно кожному методу систему показників оцінки. Та не варто забувати, що дана тема залишається актуальною для дослідників і на сьогодні та потребує подальшого дослідження та розробки.

Список використаних джерел

1. Анчишкин А.И, Прогнозирование роста экономики. – М.: Экономика, 1996. – 98с.
 2. Донец Ю.Ю. Эффективность использования производственного потенциала. – Киев.: Знание, 1998. – 123 с.
 3. Кривов'язюк І.В. Економічна діагностика [текст]: навч. посіб. / І. В. Кривов'язюк. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 456 с.
 4. Прохорова В.В. Потенціал підприємства: формування, управління та розвиток: колективно-нографія / В.В. Прохорова. – Х.: НТМТ, 2013 – 34 с.
 5. Сосненко Л.С. Анализ экономического потенциала действующего предприятия. – М.: Издательский дом «экономической литературы», 2003. – 208с.
 6. Федонин, О. С. Потенціал підприємства: формування та оцінка / О. С. Федонин. – К. : КНЕУ, 2004. – 316 с.
-

Круш П.В.

к.е.н., професор ФММ НТУУ «КПІ»

Бойко Т.О.

студентка ФММ НТУУ «КПІ»

ПРОИЗВОДСТВЕННЫЙ ПОТЕНЦИАЛ ПРЕДПРИЯТИЯ И ПОДХОДЫ К ЕГО ОЦЕНКЕ

В статье рассмотрены теоретические основы толкования термина «производственный потенциал предприятия», исследованы подходы к определению его структуры и состава, проанализированы основные методы его оценки. В ходе работы также были рассмотрены системы показателей оценки производственного потенциала.

Ключевые слова: потенциал предприятия, производственный потенциал предприятия, составляющие производственного потенциала предприятия, оценка производственного потенциала предприятия.

Krush P.V.

PhD of Economic sciences, professor FMM, NTUU «KPI»

Boiko T.O.

Student FMM, NTUU «KPI»

PRODUCTION POTENTIAL OF THE COMPANY AND APPROACHES TO ITS ASSESSMENT

The paper reviews the theoretical foundations of the interpretation of the term «production potential of the company», explores approaches to the determination of its structure and composition, analyzes the main methods of assessment. During the work also was examined the system of indicators to measure production potential.

Keywords: potential of the company, production potential of the company, components of the production potential of the company, evaluation of the production potential of the company.

Круш П.В.

к.е.н., проф., кафедри ЕП, ФММ, НТУУ «КПІ»

Якименко Р.А.

студентка ФММ НТУУ «КПІ»

МЕТОДИКИ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

У даній статті розглянуті методичні підходи щодо оцінювання фінансової діяльності підприємства. Представлено характеристику найбільш вживаних методів оцінки фінансової діяльності. Надано класифікацію методик аналізу фінансової діяльності в залежності від мети його здійснення. Представлено методики як традиційні, так і новітнього спрямування.

Ключові слова: фінансова діяльність, фінансовий стан, методика оцінки.

Постановка завдання. Метою статті є проведення систематизації методичних підходів щодо оцінювання фінансової діяльності підприємства залежно від мети її здійснення, а також представлення методичних підходів адаптованих до сучасних умов ведення вітчизняного підприємництва

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Важливою умовою успішного підприємництва є якісна та своєчасна оцінка фінансової діяльності підприємства, результати якої є передумовою прийняття ти чи інших рішень. Отже, необхідно визначити сутність та виділити основні методики оцінки стану фінансової діяльності підприємства. Теоретичні та методичні основи оцінювання фінансової діяльності вже не раз ставали предметом дослідження таких науковців як Г. В. Савицька, А. Д. Шеремет, І. Т. Балабанов, В. Т. Савчук, В. В. Ковальов, І. О. Бланк та інші. Проте все одно стоїть необхідність класифікації методик залежно від мети здійснення досліджень на основі накопиченого досвіду.

Виклад основного матеріалу. Аналізуючи існуючі погляди на фінансову діяльність та стійкість підприємства, а також її показники, можна виділити декілька традиційних методик її оцінки, що в загальному можна розподілити на методи, що засновуються на аналізі балансу, методи, що базуються на неформальних, інтуїтивних підходах, методи, що є узагальненими за досвідом розв'язання подібних задач та методи експертних оцінок, а також економіко-математичні методи.

В сучасній економічній літературі зустрічається аналіз фінансової діяльності як експрес-аналізом так і комплексним. Проте більшість науковців, а також практиків надають перевагу експрес-аналізу, що здійснюється на основі обмеженої кількості розрахунків надати об'єктивну